

بسمه تعالی

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
معاونت توسعه کارآفرینی و اشتغال

برنامه عملیاتی ترویج و آموزش کارآفرینی

دفتر توسعه کارآفرینی
گروه برنامه ریزی کارآفرینی
۱۳۹۲

ویرایش پنجم

غیر قابل استناد

برنامه عملیاتی ترویج و آموزش کارآفرینی

سرآغاز

دستیابی به آرمان‌های بلند نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران مستلزم تلاش همه جانبه در تمام ابعاد فرهنگی، علمی، اجتماعی و اقتصادی است. از سوی دیگر تحقق رهنمودهای مقام معظم رهبری مدظله العالی در خصوص اهمیت نوآوری، شکوفایی، کارآفرینی، کار و همت مضاعف، جهاد اقتصادی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی و در نهایت حماسه اقتصادی، در گرو عزم همگانی برای توسعه و تعمیق کارآفرینی به عنوان ابزار جدی رقابت در عرصه های مختلف جهانی است. اگر بپذیریم که توسعه اقتصادی دنیای امروز بر پایه نوآوری و اخلاقیت و استفاده از دانش استوار است باید بستر لازم را برای رشد کسانی که ایده را به محصول، علم و دانش را به صنعت تبدیل می‌نمایند، فراهم سازیم. اینجاست که نقش کارآفرین و نیاز به کارآفرین در جامعه مشخص می‌شود. از این رو توسعه کارآفرینی به عنوان یک استراتژی کلان در جامعه، مستلزم افزایش و یا بهبود ادراکات، گرایش‌ها و رفتار کارآفرینانه در کلیه سطوح فردی، تیمی، سازمانی، صنعت و ... به ویژه در سطح ملی است که این امر در گرو برنامه‌ریزی به منظور ارتقاء ترویج و آموزش کارآفرینی است.

بر این اساس و در راستای اجرای بند ۱۴ آیین نامه اجرایی بندهای (الف) تا (هـ) ماده ۸۰ قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب هیئت وزیران به شماره ۳۱۶۱۶/ت/۴۷۴۳۶ هـ مورخ ۱۳۹۱/۲/۲۰ و نیز نقشه توسعه کارآفرینی کشور مصوب پنجاه و هشتمین جلسه شورای عالی اشتغال مورخ ۱۳۹۱/۳/۳۰، برنامه عملیاتی ترویج و آموزش کارآفرینی و مهارت های کسب و کار به پیشنهاد وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی تهیه و در جلسه مورخ شورای عالی اشتغال به تصویب رسید.

در این سند پس از بیان و معرفی اجمالی برنامه، به اصول حاکم بر آن، الزامات قانونی تهیه برنامه، ویژگی‌های برنامه عملیاتی، مفاهیم و تعاریف، ساختار تدوین برنامه عملیاتی، چالش های آموزش و ترویج کارآفرینی پرداخته می شود. سپس برنامه عملیاتی در دو بخش مجزا ارائه می گردد؛ بخش نخست مشتمل بر «برنامه عملیاتی آموزش کارآفرینی و راه اندازی کسب و کار جدید با رویکرد تامین نیاز بازار کار و توسعه مشاغل نو» و بخش دوم در برگیرنده «برنامه عملیاتی ترویج کارآفرینی» است.

معرفی برنامه

ارتباط هم پیوند و مستحکم برنامه‌های توسعه یکی از عواملی است که موجب توفیق این برنامه‌ها در عرصه عمل می‌گردد. پس از تصویب برنامه پنج ساله پنجم توسعه، لزوم تهیه اسناد برنامه‌ای پایین دست که بتواند در مقیاس زمانی میان مدت، چشم اندازهای مصوب برنامه را محقق سازد، بیش از گذشته احساس شد. علاوه بر این، مطابق منشور کاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در دولت دهم و نقشه توسعه کارآفرینی کشور می‌بایست در مسیر هدایت ظرفیت‌های کارآفرینی، برنامه‌های عملیاتی مربوطه تهیه و اجرا گردد. همچنین براساس بند ۱۴ آئین نامه اخیر الذکر، وزارت تعاون، کار و رفاه

اجتماعی موظف گردید «برنامه عملیاتی ترویج و آموزش کارآفرینی و راه اندازی کسب و کار جدید را با رویکرد تامین نیازهای بازارکار و توسعه مشاغل نو» را به شورای عالی اشتغال پیشنهاد نماید. طرح حاضر مشتمل بر مفاهیم کلیدی مورد استفاده در برنامه عملیاتی آموزش و ترویج کارآفرینی، ارکان برنامه، وظایف و اختیارات هر یک از ارکان و فرایند تهیه برنامه به منظور نظم بخشی به کلیه اقدامات مرتبط با تهیه برنامه عملیاتی در وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و دستگاه‌های ذیربط، ارائه می‌گردد.

۱. اصول حاکم بر برنامه

برنامه عملیاتی ترویج و آموزش کارآفرینی بر اساس اصول زیر تهیه گردیده است:

۱.۱. جامعیت:

این برنامه در بر گیرنده کلیه فعالیت‌ها و برنامه‌های دستگاه‌های ذیربط در طول مدت برنامه پنجم توسعه است.

۱.۲. هم‌پیوندی:

برنامه عملیاتی با برنامه‌های فرادست و پایین‌دست، ارتباطی هم‌پیوند داشته و مبتنی بر چشم‌انداز، راهبردها و سیاست‌های مصوب مراجع قانونی است.

۱.۳. تمرکز بر اجرا:

این برنامه به منظور اجرایی کردن چشم‌انداز و راهبردهای کلان توسعه کارآفرینی تهیه شده است. از این رو در تهیه آن از مبانی و مفاهیمی استفاده گردید که بتواند راهبردهای فوق را عملیاتی کند.

۱.۴. انسجام درونی:

بخش‌های مختلف برنامه با یکدیگر هماهنگ بوده و فاقد تضاد، تناقض و ناسازگاری هستند.

۱.۵. نظم:

برنامه دارای توالی منطقی و ارتباط منظم بین عوامل درونی و بیرونی است.

۱.۶. واقع‌گرایی:

برنامه متکی بر داده‌ها و اطلاعات واقعی می‌باشد که از بررسی منابع معتبر و دیدگاه‌های خبرگان به دست آمده است. وضع مطلوب ترسیم شده برای برنامه نباید آن قدر از وضع موجود فاصله داشته باشد که قابل دستیابی نباشد.

۱.۷. مستند بودن:

برنامه مبتنی بر الزامات قانونی، حقوقی، فنی و همچنین مبانی نظری می‌باشد. کمیت و کیفیت منابعی که اطلاعات برنامه از آن‌ها اخذ شده نیز از استاندارد و اعتبار علمی برخوردار می‌باشد.

۱.۸. زمان‌مندی:

دامنه زمانی تحقق اهداف برنامه مشخص و تعیین گردیده است که اهداف و مراحل آن در چه زمان‌هایی باید محقق شوند.

۱.۹. هدف‌مندی:

برنامه دارای دستاوردهای مورد انتظار، صریح، روشن و معطوف به اهداف مشخصی می‌باشد و از ارائه تحلیل‌های مبهم و کلی خودداری شده است.

۱.۱۰. منابع مالی:

منابع مالی مورد نیاز، شامل: منابع داخلی دستگاه‌ها، کمک‌های دولت، سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و مانند آن‌ها می‌باشد.

۱.۱۱. الزامات ساختاری:

برای تحقق هر برنامه به ساختار و تشکیلات ویژه‌ای نیاز است، بنابراین در برنامه مشخص گردیده است که الزامات ساختاری اجرای آن چیست و ساختار فعلی دارای چه قوت‌ها و ضعف‌هایی است.

۱.۱۲. انعطاف‌پذیری:

هر برنامه با وجود انواع پیش‌بینی‌ها و کنترل‌ها در مسیر اجرا، ممکن است با موانع و محدودیت‌هایی مواجه شود لذا باید از انعطاف لازم برای اصلاح و توسعه برخوردار باشد.

۲. الزامات قانونی تهیه برنامه

تهیه برنامه عملیاتی ترویج و آموزش کارآفرینی متکی بر چندین محمل قانونی است که گزیده‌ای از مهم‌ترین آن‌ها عیناً ارائه می‌شود:

۲.۱. ماده ۸۰ قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (بند‌های الف تا ه)

به دولت اجازه داده می‌شود در راستای ایجاد اشتغال پایدار، توسعه کارآفرینی، کاهش عدم تعادل منطقه‌ای و توسعه مشاغل نو اقدام‌های زیر را انجام دهد: الف - حمایت مالی و تشویق توسعه شبکه‌ها، خوشه‌ها و زنجیره‌های تولیدی، ایجاد پیوند مناسب بین بنگاه‌های کوچک، متوسط، بزرگ (اعطاء کمک‌های هدفمند) و انجام تمهیدات لازم برای تقویت توان فنی - مهندسی - تخصصی، تحقیق و توسعه و بازاریابی در بنگاه‌های کوچک و متوسط و توسعه مراکز اطلاع‌رسانی و تجارت الکترونیک برای آنها

ب - رفع مشکلات و موانع رشد و توسعه بنگاه‌های کوچک و متوسط و کمک به بلوغ و تبدیل آنها به بنگاه‌های بزرگ و رقابت‌پذیر

ج - گسترش کسب و کار خانگی و مشاغل از راه دور و طرح‌های اشتغالزای بخش خصوصی و تعاونی به ویژه در مناطق با نرخ بیکاری بالاتر از متوسط نرخ بیکاری کشور

د - حمایت مالی و حقوقی و تنظیم سیاست‌های تشویقی در جهت تبدیل فعالیتهای غیرمتشکل اقتصادی خانوار به واحدهای متشکل

هـ - حمایت مالی از بخش غیردولتی به منظور توسعه و گسترش آموزشهای کسب و کار، کارآفرینی، فنی و حرفه‌ای و علمی - کاربردی

و - اعمال تخفیف پلکانی و یا تأمین بخشی از حق بیمه سهم کارفرمایان کارگاههایی که با تأیید و یا معرفی واحدهای وزارت کار و امور اجتماعی در جهت به کارگیری نیروی کار جدید مبادرت می‌نمایند، به شرط آن که واحد، تازه تأسیس بوده و یا در سال قبل از آن، کاهش نیروی کار نداشته باشد.

تبصره - آئین‌نامه اجرائی بندهای فوق شامل نحوه، میزان و مدت زمان استفاده از امتیازات موضوع بندهای فوق حداکثر ظرف شش ماه پس از تصویب این قانون به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ز - برای استمرار فرصتهای شغلی، ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور و اصلاح ماده (۱۱۳) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در طول سالهای برنامه پنجم تنفیذ می‌گردد.

۲.۲. ماده ۱۴ آئین‌نامه اجرایی بندهای الف تا ه ماده ۸۰ قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (تصویب نامه هیأت وزیران به شماره ۳۱۶۱۶/ت/۴۷۴۳۶هـ مورخ ۱۳۹۱/۲/۲۰)

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی موظف است برنامه عملیاتی ترویج و آموزش کارآفرینی و راه اندازی کسب و کار جدید را با رویکرد تأمین نیازهای بازارکار و توسعه مشاغل نو، با رعایت بودجه مصوب و احکام قوانین و مقررات تدوین و به شورای عالی اشتغال پیشنهاد نماید.

۲.۳. نقشه توسعه کارآفرینی کشور مصوب پنجاه و هشتمین جلسه شورای عالی اشتغال مورخ ۹۱/۳/۳۰

۳. ویژگی‌های برنامه عملیاتی

برنامه عملیاتی ترویج و آموزش کارآفرینی، انتظارات زیر را محقق می‌سازد:

۳.۱. امکان اتصال به بودجه‌های سنواری به خصوص بودجه عملیاتی را در دستگاه‌های ذیربط دارد.

۳.۲. قادر است طرح‌های فرادست از جمله نقشه جامع توسعه کارآفرینی و طرح‌های بخشی دستگاه‌های ذیربط را در موضوع کارآفرینی به زبان قابل فهم بودجه تبیین نماید.

۳.۳. در برگیرنده کلیه فعالیت‌ها و برنامه‌های ترویج و آموزش کارآفرینی می‌باشد و همه فعالیت‌ها را هم راستا و در رسیدن به اهداف تعیین شده هماهنگ می‌نماید.

۳.۴. زمینه‌های اجرای برنامه‌ها و ارائه خدمات و برآورد منابع تأمین مالی را فراهم می‌نماید.

۳.۵. این برنامه اولویت‌های اصلی کارآفرینی و کارآفرینان را مشخص و آن را در تخصیص منابع منعکس نموده است.

۳.۶. این برنامه تصویر دقیق و شفافی از وضعیت کارآفرینی و کارآفرینان در سال‌های آینده در اختیار متولی و مدیریت حوزه کارآفرینی کشور قرار می‌دهد.

۳.۷. مبتنی بر چارچوب‌های قانونی موجود در زمینه تدوین برنامه‌ها از جمله قانون برنامه پنجم توسعه کشور و آئین نامه‌های اجرایی مصوب ذیربط می‌باشد.

۳.۸. از اسناد و برنامه‌های موجود و نیز ظرفیت‌های دستگاه‌های ذیربط حداکثر استفاده را به عمل آورده و از دوباره کاری پرهیز شده است.

۳.۹. از تجارب جهانی و مبانی نظری تدوین برنامه‌های میان مدت استفاده بهینه به عمل آمده است.

۴. مفاهیم و تعاریف

۴.۱. هدف کلی (Goal):

هدف کلی یا کلان، عبارت است از غایتها یا مقاصد نهایی که سازمان بر اساس فلسفه وجودی خود باید نسبت به تحقق آنها تلاش نماید.

۴.۲. هدف اختصاصی (عینی):

هدفی است شفاف، کاملاً اختصاصی با قابلیت اندازه‌گیری و نشان دادن.

۴.۳. راهبرد:

به مجموعه خط‌مشی‌های کلی که راه رسیدن به اهداف را مشخص می‌سازد، راهبرد می‌گویند. به عبارت دیگر راهبرد عبارت است از انتخاب یک مسیر از بین کلیه مسیرهایی که فراروی مدیریت نظام برای حصول به اهداف اصلی قرار دارد. بدین ترتیب راهبرد عبارت است از الگو یا خدمتی که اهداف، سیاست‌ها و زنجیره‌های عملیاتی یک سازمان را در قالب یک کل به هم پیوسته با یکدیگر ترکیب می‌کند. تعیین راهبرد یعنی این که آنچه ممکن است در آینده روی دهد را پیش‌بینی کنیم، شرایط احتمالی آینده را مشخص نمائیم و تصمیمی که باید در آن شرایط گرفته شود را برگزینیم. **راهبرد یا استراتژی عبارت از تبیین راه یا طرح کلی (مجموعه‌ای از اهداف استراتژیک، سیاستها و جهت‌گیریهای کلی) برای رسیدن به اهداف کلان بر اساس تحلیل استراتژیک سازمان.**

۴.۴. سیاست:

سیاست‌ها عبارتند از مجموعه تصمیماتی که از سوی نظام مدیریت برای هموارسازی اجرای راهبرد و در راه حصول به اهداف کمی اتخاذ می‌شود. بدین ترتیب **سیاست مجموعه‌ای از تدابیر قانونی، فنی، اجرایی و مالی است که اتخاذ آنها تسهیلات لازم جهت تحقق راهبردها را فراهم می‌سازد.** در این راستا سیاست‌های کلی کارآفرینی، به عنوان راهنمای دستگاه‌های ذیربط، خط‌مشی‌های اجرایی و جهت‌گیری آنان را تعیین می‌کند.

۴.۵. برنامه:

عبارت است از مجموعه‌ای از راهکارها و سازوکارهای معین برای تحقق اهداف و راهبردهای تعیین شده توسط مراجع فرادست در بازه زمانی معین و بودجه مشخص. در این طرح، منظور از برنامه به معنای عام، «برنامه عملیاتی ترویج و آموزش کارآفرینی کشور» است. این برنامه، برنامه‌ای میان مدت است که با رویکردی عملیاتی مبتنی بر برنامه‌های راهبردی فرادست (سند چشم انداز نظام در افق ۱۴۰۴، برنامه پنج ساله پنجم توسعه کشور) تهیه می‌شود. ممکن است سایر دستگاه‌ها، برنامه‌های بخشی مربوط به خود داشته باشند؛ که می‌توانند از آن‌ها در تدوین برنامه عملیاتی حوزه خود بهره گیرند. این برنامه عملیاتی در دو حوزه **ترویج کارآفرینی و آموزش کارآفرینی** تهیه می‌شود.

۴.۶. برنامه ریزی عملیاتی یا اجرایی (Operational Planning):

پیش بینی و تعیین مراحل و توالی فعالیت های لازم برای تامین اهداف کلان و راهبردی از طریق وسایل و اقدامات گوناگون به تفکیک زمان، هزینه، نیروی انسانی لازم و ... می باشد. برنامه‌های عملیاتی می توانند به منظور پیشبرد برنامه‌های جاری (*standing*) و اهداف تکراری و روزمره یک سازمان و یا پیشبرد برنامه‌های موردی و یا مداخله‌ای (*Interventional*) و اهداف استثنایی و غیرتکراری باشند. نمونه بارز بخش اخیر، پروژه‌ها (*Projects*) می باشند. به بیان دیگر، برنامه عملیاتی، به فعل درآوردن تصمیمات و چارچوب های تعیین شده توسط برنامه ریزی جامع (شامل برنامه‌های درازمدت و برنامه‌های استراتژیک) می باشد و بدین لحاظ، هر برنامه جامع جهت تحقق اهداف خود، نیازمند برنامه عملیاتی است. به عبارت دیگر برنامه عملیاتی مجموعه سازمان یافته، منسجم و هماهنگ از اقدامات برای تحقق اهداف است

۴.۷. فعالیت یا اقدام:

مجموعه فعالیتها یا اقدامات کاری است که برای اجرای یک پروژه مورد نیاز می باشد.

۵. ساختار تدوین برنامه عملیاتی

۵.۱. ارکان برنامه

- الف. کمیته راهبری و تلفیق برنامه
- ب. دبیرخانه (دفتر توسعه کارآفرینی)
- ج. کارگروه‌های تخصصی
- کارگروه ترویج کارآفرینی
- کارگروه آموزش کارآفرینی

۵.۲. آیین نامه فعالیت هر یک از ارکان

- الف- کمیته راهبری و تلفیق برنامه

کمیته راهبری و تلفیق برنامه بالاترین رکن برنامه است. این کمیته تبیین جهات اصلی و چارچوب‌های کلی تدوین برنامه را به عهده دارد و پس از انجام مراحل تدوین برنامه، آخرین مرجعی است که نظرات نهایی را درباره برنامه، ارائه می‌کند. کمیته راهبری برنامه همچنین نقش «مدیریت فعالیت‌های مرتبط با تهیه برنامه» را بر عهده دارد و بر روند تدوین برنامه نظارت می‌کند. کمیته راهبری با دبیرخانه برنامه ارتباط مستقیم و با کارگروه‌ها ارتباط غیرمستقیم (از طریق دبیرخانه) داشته و عملکرد آن‌ها را رصد می‌کند. کمیته راهبری و تلفیق همچنین مسؤلیت تلفیق برنامه عملیاتی حوزه‌های مأموریتی‌ها و تنظیم نسخه نهایی سند برنامه را به عهده دارد. نهایتاً مرجع تصویب برنامه، شورای عالی اشتغال است.

– شرح وظایف کمیته راهبری و تلفیق برنامه:

۱. تعیین جهت‌گیری‌های اصلی و چارچوب‌های پایه‌ای برنامه؛
۲. تصویب اصلاحیه‌های نظام‌نامه تدوین برنامه
۳. تأیید زمان‌بندی برنامه و بازنگری در آن
۴. بررسی و تصویب کلیات برنامه پیشنهادی شامل بودجه اختصاص یافته به هر یک از حوزه‌های برنامه عملیاتی
- ۵- تصویب منابع مالی مورد نیاز برنامه و سهم هر یک از دستگاه‌ها
- ۶- تطبیق خروجی‌های برنامه با الزامات قانونی مرتبط و پیشنهاد اعمال اصلاحات یا تأیید آن‌ها
- ۷- نظارت بر فرایند تهیه برنامه عملیاتی و انجام اصلاحات در سازمان اجرایی، راهبردها و سیاست‌ها
- ۸- تلفیق برنامه‌های عملیاتی حوزه‌های مذکور (ترویج و آموزش کارآفرینی)
- ۹- بررسی و تنظیم سند نهایی برنامه برای تقدیم به شورای عالی اشتغال

ترکیب اعضاء کمیته راهبری:

۱. معاون توسعه کارآفرینی و اشتغال وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (رئیس)
۲. معاون توسعه مدیریت و منابع وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
۳. مدیر کل دفتر توسعه کارآفرینی (دبیر)
۴. رئیس موسسه کار و تامین اجتماعی
۵. ده نفر از مدیران کل دفاتر توسعه کارآفرینی دستگاه‌های ذیربط حسب موضوع
۶. سه نفر از کارآفرینان برتر ملی به پیشنهاد معاون توسعه کارآفرینی و اشتغال وزارت متبوع
۷. سه نفر از اساتید دانشگاهی حسب موضوع

ب- دبیرخانه برنامه عملیاتی

دبیرخانه برنامه در «دفتر توسعه کارآفرینی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی» مستقر است. مدیر این دفتر به عنوان «دبیر برنامه» شناخته می‌شود. کارشناسان این دفتر به عنوان اعضاء دبیرخانه محسوب می‌شوند مگر در مواردی که ترکیب اعضاء دیگری تعیین شده باشد. دبیرخانه به عنوان بازوی اجرایی کمیته راهبری عمل می‌کند و مشاوره‌های فنی، اداری، مالی، اطلاعاتی و علمی به کمیته راهبری و نیز به کارگروه‌ها ارائه می‌دهد. دبیرخانه نقش هماهنگ کننده کلیه فعالیت‌های برنامه

را بر عهده داشته و تسهیل کننده رابطه بین ارکان برنامه و کارشناسان تهیه کننده برنامه عملیاتی حوزه‌های مأموریتی است. بخشی از فعالیت‌های دبیرخانه می‌تواند به مشاور ذی صلاح، برون سپاری گردد. در این صورت مشاور منتخب به عنوان بازوی علمی و اجرایی دبیرخانه، به ایفای نقش می‌پردازد.

ج- کارگروه‌های تخصصی:

شامل کارگروه‌های دوگانه ترویج و آموزش کارآفرینی است: به دلیل آن که ماهیت وظایف این کارگروه‌ها مشابه می‌باشد و تفاوت آن فقط در موضوعی است که مورد بررسی قرار می‌دهند، ساختار شرح وظایف و ترکیب اعضاء آن‌ها یکسان و به این شرح است:

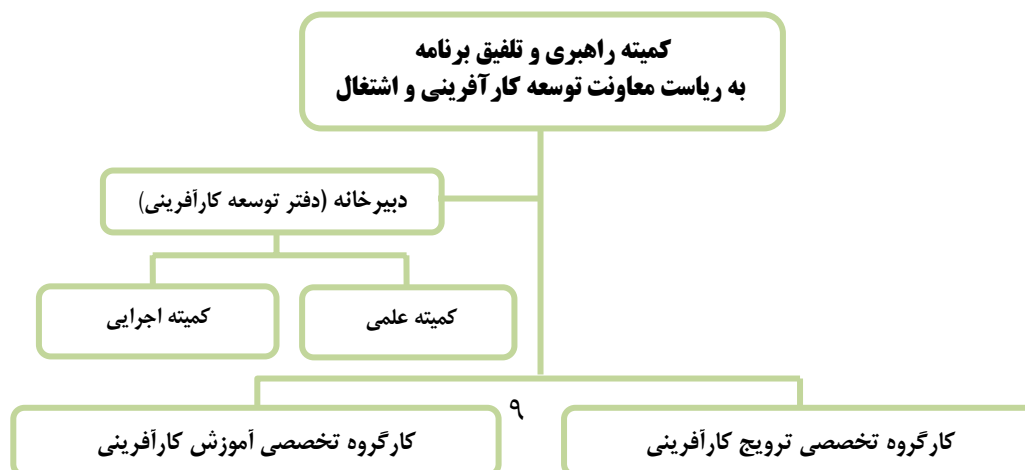
- شرح وظایف کارگروه‌های تخصصی:

۱. بررسی و تدقیق راهبردها، سیاست‌ها و اهداف کمی برنامه عملیاتی حوزه مربوطه؛
۲. نظارت بر روند تهیه برنامه عملیاتی حوزه مربوطه و تطبیق آن با شرایط اجرایی دستگاه‌های مرتبط؛
۳. تدوین پیش‌نویس برنامه عملیاتی حوزه مربوطه شامل کلیه برنامه‌ها و خدمات‌ها و اهداف کمی متناظر هر یک، اعتبار مورد نیاز هر یک و اولویت بندی آن‌ها؛
۴. ارائه پیش‌نویس برنامه عملیاتی حوزه مربوطه به دبیرخانه؛
۵. اعمال بازخوردهای ارائه شده از سوی دبیرخانه و کمیته راهبری در خصوص برنامه عملیاتی؛
۶. تقدیم پیش‌نویس نهایی برنامه عملیاتی حوزه مربوطه به دبیرخانه؛

- ترکیب اعضاء کارگروه تخصصی:

۱. مدیر کل دفتر توسعه کارآفرینی
۲. دو نفر از مشاوران و مدیران حوزه معاونت؛
۳. دو نفر از اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها یا متخصصین برجسته در حوزه برنامه‌ریزی بنا به پیشنهاد مدیریت دفتر توسعه کارآفرینی و تأیید رئیس کمیته راهبری.
۴. دو نفر از کارآفرینان برتر ملی بنا به پیشنهاد مدیریت دفتر توسعه کارآفرینی و تأیید رئیس کمیته راهبری.

ساختار تشکیلاتی تدوین برنامه عملیاتی

۶. چالش‌های آموزش کارآفرینی

- ۶.۱. فقدان انسجام نظری و درک و ادبیات مشترک از واژه کارآفرینی
- ۶.۲. مبهم بودن هدفگذاری‌ها
- ۶.۳. چالش در ملاک‌ها و معیارهای ارزیابی اثربخشی دوره‌ها
- ۶.۴. چالش در محتوا و شیوه‌های آموزش
- ۶.۵. چالش در کیفیت مدرسان آموزش کارآفرینی
- ۶.۶. چالش در اثربخشی روشهای آموزشی
- ۶.۷. عدم شناسایی نیازهای آموزشی و مهارتی یادگیری فراگیران، متناسب با شرایط کسب و کار حاکم بر جامعه
- ۶.۸. عدم تعامل کافی و مناسب بین بخشهای اقتصادی و نظام آموزشی کشور
- ۶.۹. ناکافی بودن نهادهای آموزشی موجود برای پوشش کامل آموزش‌های کارآفرینی.
- ۶.۱۰. عدم کاربست و بهره‌برداری موثر و کارآمد از یافته‌های پژوهشی در امر آموزش کارآفرینی

۷. چالش‌های ترویج کارآفرینی

- ۷.۱. شناخت ناکافی از کارآفرینی در دستگاه‌های سیاستگذار ذیربط
- ۷.۲. ناکافی بودن تجارب قبلی در کشور جهت توسعه کارآفرینی همچنین حمایت و پشتیبانی از کارآفرینان
- ۷.۳. فقدان مدیریت یکپارچه راهبری در حوزه ترویج کارآفرینی
- ۷.۴. عدم تعامل کافی بین نهادها و دستگاه‌های دولتی و غیردولتی
- ۷.۵. عدم تعامل بین صنعت و نظام آموزشی کشور
- ۷.۶. فقدان ارتباط منطقی و معنی‌دار بین اهداف نهایی نظام آموزشی با فرهنگ نوآوری
- ۷.۷. فقدان مدیریت کشف خلاقیت‌ها و استعدادپروری
- ۷.۸. عدم توجه کافی به نقش و جایگاه کارآفرینان در کشور مبتنی بر شایسته‌سالاری
- ۷.۹. عدم تناسب منطقی و عادلانه بین تلاش‌های واقعی و ارزش‌آفرینانه مردم با میزان بهره‌مندی اقتصادی آنها
- ۷.۱۰. انفصال بخش‌های سه‌گانه اقتصاد ملی با دانشگاه‌ها و مراکز تحقیق و توسعه برای تبدیل دانش به ثروت
- ۷.۱۱. ناکافی بودن ساز و کارهای قانونی جهت جلب مشارکت کارآفرینان داخلی و ایرانیان خارج از کشور در توسعه اقتصاد کارآفرینی مبتنی بر دانش
- ۷.۱۲. تاثیرپذیری تصمیم‌سازی‌های فرهنگی از تصمیم‌گیری‌های اقتصادی و سیاسی

بخش نخست:

برنامه عملیاتی آموزش کارآفرینی و راه اندازی کسب و کار جدید

با رویکرد تامین نیاز بازار کار و توسعه مشاغل نو

۱. هدف کلی: توسعه آموزش های کارآفرینی و مهارت های کسب و کار

۱.۱. اهداف اختصاصی:

۱.۱.۱. تلاش در جهت آموزش و پرورش افراد کارآفرین با تاکید بر نیازهای بازار کار و توسعه مشاغل نو

۱.۱.۲. ارتقاء و پایش اثربخشی آموزش های کارآفرینی و مهارت های کسب و کار

۲. راهبردهای کلان:

۲.۱. ایفای نقش موثر نظام آموزشی کشور در پرورش انسانهای خودباور، خلاق، نوآور و توانا در تولید علم و فناوری های نوین متناسب با ارزش ها و نیازهای جامعه

۲.۲. تلاش در جهت یکپارچه سازی آموزش های کارآفرینی استاندارد و هدفمند در سطح کشور.

۲.۳. راهبری و مدیریت یکپارچه آموزش های کارآفرینی

۳. سیاست ها:

۳.۱. بازتعریف و نوسازی ساختار نظام آموزشی کشور با تاکید بر نیاز بازار کار و توسعه مشاغل نو

۳.۲. استقرار نظام های آموزشی کارآفرینانه مبتنی بر رشد خلاقیت های علمی، هنری و مهارتی و تقویت روحیه پژوهشگری در دانش آموزان و دانشجویان.

۳.۳. ساماندهی آموزش های کارآفرینی و مهارت های کسب و کار مطابق با استانداردهای جهانی و بومی سازی آنها متناسب با شرایط بازار کار کشور.

۳.۴. نقش آفرینی دولت در سیاستگذاری و نظارت بر امور اجرایی موسسات مجری آموزش

۳.۵. توسعه مهارت های کارآفرینی در میان اقشار مختلف جامعه.

۴. اقدامات اجرایی و برنامه های عملیاتی

به منظور ایجاد وحدت رویه و نظام مند کردن دوره های آموزش کارآفرینی و مهارت های کسب و کار در چارچوب الگوهای آموزشی مذکور، برنامه های اجرایی و اهم اقدامات لازم الاجرا توسط دستگاه های ذیربط، به شرح جداول (۱) و (۲) تعیین می گردد.

۴- اقدامات اجرایی و برنامه های عملیاتی

جدول ۱- اهداف، سیاست ها و برنامه های اجرایی در بخش آموزش های کارآفرینی و مهارت کسب و کار

اهداف	سیاست ها	برنامه های اجرایی
تلاش در جهت آموزش و پرورش افراد کارآفرین با تاکید بر نیازهای بازار کار و توسعه مشاغل نو	<p>۱. بازتعریف و نوسازی ساختار نظام آموزشی کشور با تاکید بر نیاز بازار کار و توسعه مشاغل نو</p> <p>۲. استقرار نظام های آموزشی کارآفرینانه مبتنی بر رشد خلاقیت های علمی، هنری و مهارتی و تقویت روحیه پژوهشگری در دانش آموزان و دانشجویان.</p>	<p>- بازنگری محتوا و روشهای نظام آموزشی کشور با تمرکز بر اصلاح بینش ها و مهارت ها به منظور انتقال مفاهیم پایه علمی و علاقمندسازی دانش آموزان و دانشجویان به ایجاد روحیه خودباوری و توانمندسازی ایشان.</p> <p>- تامین و توسعه منابع انسانی نظام آموزش و پرورش منطبق بر نیازهای فضای کسب و کار و اصلاحات ساختاری این نظام</p> <p>- ایجاد نظام مناسب و کارا برای ارتقای جایگاه مهد کودکها در نظام تعلیم و تربیت به منظور رشد خلاقیت ها و مهارت های لازم و روحیه جستجوگری و خوداتکایی کودکان</p> <p>- توسعه مهارت های کارآفرینی فارغ التحصیلان دانشگاهی با هدف کلی توسعه دانشگاه کارآفرین.</p>
ارتقاء و پایش اثربخشی آموزش های کارآفرینی و مهارت های کسب و کار	<p>۳. ساماندهی آموزش های کارآفرینی و مهارت های کسب و کار مطابق با استانداردهای جهانی و بومی سازی آنها متناسب با شرایط بازار کار کشور.</p> <p>۴. نقش آفرینی دولت در سیاستگذاری و نظارت بر امور اجرایی موسسات مجری آموزش</p> <p>۵. توسعه مهارت های کارآفرینی در میان اقشار مختلف جامعه.</p>	<p>- تدوین نظام نامه آموزش های کوتاه مدت (پودمانی) کارآفرینی و مهارت های کسب و کار</p> <p>- اعتبارسنجی، تقویت و ساماندهی فعالیت کلیه موسسات مجری آموزش های کارآفرینی و مهارت های کسب و کار</p> <p>- زمینه سازی برای استفاده قاعده مند از واژه کارآفرینی توسط متقاضیان تاسیس هر گونه نهاد، موسسه یا شرکت</p> <p>- تشکیل شورای سیاستگذاری آموزش های کارآفرینی و مهارت های کسب و کار</p>

جدول ۲ - خلاصه فعالیت ها و اقدامات

<p>۱- تقویت و استقرار نظام استعدادیابی و مشاوره و هدایت تحصیلی در مدارس</p> <p>۲- پیاده‌سازی مدل‌های کشف و رشد خلاقیت</p> <p>۳- تدوین و اجرای برنامه‌های یادگیری با استفاده از تجارب کارآفرینان موفق</p> <p>۴- انجام مطالعات نیازسنجی آموزشی و تدوین منابع آموزشی مورد نیاز در زمینه کارآفرینی</p> <p>۵- طراحی و پیاده‌سازی بسته‌های آموزش مقدماتی و پیشرفته کارآفرینی در تمامی مقاطع تحصیلی نظام آموزش عمومی با تاکید بر ارایه آموزش‌های کاربردی و شبیه‌سازی محیط کسب و کار، تقویت تفکر خلاق و بهبود مهارت‌های تاثیرگذاری و ...</p> <p>۶- طراحی و پیاده‌سازی بسته‌های آموزش تخصصی کارآفرینی به تفکیک رشته‌های مهارتی آموزش متوسطه (شاخه‌های کاردانش و هنرستان‌های فنی و حرفه‌ای) متناسب با شرایط بازار و نیاز جامعه با تاکید بر آینده‌نگری، ارایه آموزش‌های کاربردی و شبیه‌سازی محیط کسب و کار، تقویت تفکر خلاق و بهبود مهارت‌های تاثیرگذاری و ...</p> <p>۷- تولید کتاب‌ها، نشریات و جهت‌دهی به وبگاه‌ها، وبلاگ‌های آموزشی و کمک آموزشی در راستای تقویت تفکر، رشد خلاقیت و روحیه جستجوگری دانش‌آموزان</p>	<p>وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای)</p>	<p>وزارت آموزش و پرورش</p>	<p>بازنگری محتوا و روش‌های نظام آموزشی کشور با تمرکز بر اصلاح بینش‌ها و مهارت‌ها به منظور انتقال مفاهیم پایه علمی و علاقمندسازی دانش‌آموزان به ایجاد روحیه خودباوری و توانمندسازی ایشان</p>	
<p>۱- ایجاد نظام مناسب و کارا جهت آموزش ضمن خدمت مربیان و معلمان برای ارتقای دانش، بینش و کسب مهارت‌های کارآفرینی آنان متناسب با شرایط و فضای کسب و کار</p> <p>۲- جذب و تامین نیروی انسانی مورد نیاز متناسب با شرایط و فضای کسب و کار</p> <p>۲- ظرفیت‌سازی برای بهره‌گیری از نخبگان، اساتید دانشگاه، کارآفرینان برجسته و صاحب‌نظران موضوع کارآفرینی در نظام تعلیم و تربیت کشور</p>	<p>وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای)</p>	<p>وزارت آموزش و پرورش</p>	<p>تامین و توسعه منابع انسانی نظام آموزش و پرورش منطبق بر نیازهای فضای کسب و کار و اصلاحات ساختاری این نظام</p>	
<p>۱- انجام مطالعات نیازسنجی آموزشی و طراحی‌های آموزشی برای آموزش مربیان</p> <p>۲- طراحی بسته‌های آموزشی خلاق محور ویژه کودکان و ترغیب و تشویق مدهای کودک به ارایه آموزش‌های خلاق محور</p> <p>۳- رتبه‌بندی مدهای کودک بر اساس برنامه‌های آموزشی خلاق محور و طبقه‌بندی تعیین شهریه بر این اساس</p>	<p>وزارت آموزش و پرورش</p>	<p>وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان بهزیستی کشور)</p>	<p>ایجاد نظام مناسب و کارا برای ارتقای جایگاه مهد کودک‌ها در نظام تعلیم و تربیت به منظور رشد خلاقیت‌ها و مهارت‌های لازم و روحیه جستجوگری و خوداتکایی کودکان</p>	
<p>۱- انجام مطالعات نیازسنجی آموزش کارآفرینی برای رشته‌های مختلف دانشگاهی</p>	<p>وزارت تعاون، کار و رفاه</p>	<p>وزارت علوم، تحقیقات</p>	<p>توسعه مهارت‌های کارآفرینی فارغ‌التحصیلان دانشگاهی با رویکرد</p>	

<p>۲- طراحی و اجرای بسته‌های آموزش تخصصی کارآفرینی در سطوح آموزش عالی متناسب با رشته‌های مختلف تحصیلی</p> <p>۳- طراحی و اجرای واحدهای درسی نظری و عملی با موضوع کارآفرینی ویژه کسب و کارهای نظام سلامت با رویکرد تولید خدمت برای مشاغل خدماتی سلامت و تولید کالا برای کسب و کارهای مرتبط</p> <p>۴- ظرفیت سازی برای بهره‌گیری از کارآفرینان برجسته و صاحب‌نظران موضوع کارآفرینی در نظام آموزش عالی کشور</p> <p>۵- طراحی فرایند ارزشیابی و رتبه بندی دانشگاهها با رویکرد کارآفرینی برای تعیین دانشگاههای کارآفرین</p>	اجتماعی	و فناوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	شایستگی و هدف کلی توسعه دانشگاه کارآفرین	
<p>۱- مطالعه و شناسایی نیازهای یادگیری فراگیران متناسب با شرایط کسب و کار حاکم بر جامعه و اجرای طرح</p> <p>۲- تدوین و کارآزمایی بسته‌های آموزشی کسب و کار و کارآفرینی و آموزش مهارت‌های فنی و حرفه‌ای مناسب جامعه هدف تحت پوشش سازمان‌های حمایتی</p> <p>۳- استانداردسازی آموزش‌های کارآفرینی عمومی و تخصصی و سطح بندی مولفه‌های آموزشی اعم از مربیان، محتوای دوره، شرایط احراز آموزش گیرندگان و ... با تاکید بر آموزش‌های عملی، کاربردی و ارتقای شایستگی‌های کارآفرینانه مخاطبان</p> <p>۴- تدوین استانداردها و چارچوب‌های تربیت و توانمندسازی مربیان کارآفرینی</p> <p>۵- تدوین چارچوبها و شاخص‌های نظارت کیفی بر دوره‌های آموزش کارآفرینی با تاکید بر اثربخشی آموزش‌ها</p> <p>۶- استانداردسازی نظام آزمون و ارزشیابی متناسب با دوره‌های آموزش کارآفرینی</p> <p>۷- انجام مطالعات نیازسنجی بازار و شناسایی مشاغل نو با تاکید بر آینده نگری برای طراحی بسته‌های آموزشی مورد نیاز طی سال‌های آینده</p> <p>۸- حمایت از نهادهای غیر دولتی برای تولید منابع و مواد آموزشی و کمک آموزشی در موضوع کارآفرینی</p> <p>۹- پی‌ریزی ترتیبات مناسب اجرایی برای برقراری پیوند بین فراگیران موفق دوره‌های آموزش کارآفرینی و کسب و کار با نهادهای پشتیبان ذیربط و نظام مالی جهت راه‌اندازی کسب و کار</p> <p>۱۰- انعطاف بخشی و تنوع در شیوه‌های آموزش و استفاده از روش‌های نوین آموزش کارآفرینی و مشاوره کسب و کار؛ از جمله آموزش از راه دور، آموزش online و ... برای آموزش همگانی اقشار جامعه</p> <p>۱۱- تدوین ضوابط، معیارها و استانداردهای مراکز و موسسات مجری آموزش</p>	<p>- سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای</p> <p>-دانشگاه جامع علمی کاربردی</p> <p>-موسسه کار و تامین اجتماعی، سازمان بهزیستی، کمیته امداد امام خمینی(ره)</p>	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	تدوین نظام نامه آموزش‌های کوتاه مدت (پودمانی) کارآفرینی و مهارت‌های کسب و کار	

<p>کارآفرینی و رتبه بندی آنها</p> <p>۱۲- اتخاذ تدابیر حمایتی اعم از مادی و معنوی از فعالان برتر برگزاری دوره های آموزش کارآفرینی و کسب و کار</p> <p>۱۳- ایجاد بانک اطلاعات از فراگیران و طراحی مکانیزم های لازم برای رهگیری، پیگیری و مشاهده وضعیت فراگیران به منظور بررسی میزان اثربخشی آموزش های ارایه شده</p> <p>۱۴- بهره مندی از تجارب نخبگان، اساتید دانشگاه، کارآفرینان برجسته و صاحب نظران موضوع کارآفرینی در برگزاری دوره های آموزش کارآفرینی و مهارت های کسب و کار</p>			
<p>۱- کلیه دستگاههایی که قانوناً مرجع صدور و ثبت مجوز فعالیت و اعتبارسنجی هستند باید قبل از صدور و ثبت مجوز فعالیت برای موسساتی که از عناوینی چون آموزش کسب و کار، کارآفرینی و واژه های مشتق از آن استفاده می کنند، تأییدیه معاونت توسعه کارآفرینی و اشتغال وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی را اخذ نمایند. این امر شامل اعتبارسنجی و تمدید مجوز فعالیت موسساتی که قبل از این تاریخ ایجاد شده اند، نیز می گردد. همچنین کلیه موسسات متقاضی اجرای انواع دوره های آموزش های کارآفرینی و کسب و کار باید مجوز فعالیت خود را از معاونت توسعه کارآفرینی و اشتغال وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی اخذ نمایند. در غیر اینصورت اقدامات قانونی برای لغو فعالیت انجام می پذیرد. این امر شامل تمدید مجوز فعالیت موسسات مجری آموزش های کارآفرینی و کسب و کار که قبل از این تاریخ ایجاد شده اند، نیز می گردد.</p> <p>۲- معاونت توسعه کارآفرینی و اشتغال وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی بر اساس دستورالعمل اعتبارسنجی که پس از این تهیه می کند، اختیارات خود را در خصوص بند ۱ به استانها تفویض خواهد نمود.</p> <p>۳- در صورت مشاهده تخلف از سوی موسسات و ارایه گزارش تخلفات به مرجع صدور مجوز فعالیت، مرجع مذکور موظف است پس از بررسی و تأیید اقدام لازم را جهت لغو مجوز فعالیت و سایر اقدامات قانونی انجام دهد.</p>	<p>وزارت علوم، تحقیقات و فناوری</p> <p>وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی</p> <p>سازمان آموزش فنی و حرفه ای</p> <p>دانشگاه جامع علمی کاربردی</p> <p>موسسه کار و تامین اجتماعی</p>	<p>وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و دستگاههای مشمول</p>	<p>- اعتبارسنجی، تقویت و ساماندهی فعالیت کلیه موسسات مجری آموزشهای کارآفرینی و مهارت های کسب و کار</p> <p>- زمینه سازی برای استفاده قاعده مند از واژه کارآفرینی توسط متقاضیان تاسیس هر گونه نهاد، موسسه یا شرکت</p>
<p>- به منظور اجرای موفق برنامه ها و اقدامات اجرایی، ایجاد هماهنگی و همگرایی بین فعالیت دستگاههای ذیربط، شورای سیاستگذاری آموزش های کارآفرینی و مهارت های کسب و کار با ترکیب و وظایف ذیل تشکیل می گردد:</p> <p>ترکیب اعضا:</p> <p>۱- معاون توسعه کارآفرینی و اشتغال وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی</p>	<p>دستگاههای عضو</p>	<p>وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی</p>	<p>تشکیل شورای سیاستگذاری آموزش های کارآفرینی و مهارت های کسب و کار</p>

<p>(رییس شورا)</p> <p>۲- مدیر کل دفتر توسعه کارآفرینی (دبیر)</p> <p>۳- نماینده تام الاختیار موسسه کار و تامین اجتماعی</p> <p>۴- نماینده تام الاختیار سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور</p> <p>۵- نماینده تام الاختیار وزارت آموزش و پرورش</p> <p>۶- نماینده تام الاختیار وزارت علوم، تحقیقات و فناوری</p> <p>۷- نماینده تام الاختیار وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی</p> <p>۸- نماینده تام الاختیار سازمان صدا و سیما</p> <p>۹- دو نفر از اساتید برجسته و صاحب نظر در موضوع کارآفرینی با معرفی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری</p> <p>۱۰- دو نفر از کارآفرینان برجسته کشور با معرفی رییس شورا</p> <p>وظایف شورا:</p> <p>۱. سیاستگذاری و برنامه ریزی در حوزه آموزش های کارآفرینی و مهارت های کسب و کار جهت تصویب در مراجع ذیصلاح</p> <p>۲. ارزیابی و نظارت بر عملکرد دستگاههای ذیربط و نظارت بر حسن اجرای سیاست ها و برنامه های مصوب</p> <p>۳. تلاش در جهت یکپارچه سازی برنامه ها و فعالیت های معطوف به آموزش های کارآفرینی و مهارت های کسب و کار به منظور شفاف سازی، همگرایی در وظایف و مسوولیت ها و حذف فعالیتهای موازی دستگاههای اجرایی و نهادهای فعال ذیربط</p> <p>۴. اجرا و پیگیری مصوبات شورای عالی اشتغال در موضوع آموزش های کارآفرینی و مهارت های کسب و کار</p> <p>۵. ارزیابی اثربخشی برنامه های آموزش کارآفرینی و اصلاح برنامه ها و سیاست های مدون</p> <p>آیین نامه داخلی شورا توسط رییس شورا پیشنهاد و به تصویب شورا می رسد.</p>			

*شاخص های کمی و کنترل کننده ، اعتبار مورد نیاز، روش اجرا و جدول زمانبندی هر یک از برنامه ها و فعالیت ها به تفکیک سالهای برنامه پنجم توسعه، پس از تصویب دستورالعمل حاضر، توسط هر یک از دستگاههای مسول ظرف مدت حداکثر سه ماه تهیه و به شورای سیاستگذاری آموزش های کارآفرینی و مهارت های کسب و کار جهت بررسی و تصویب ارایه می گردد.

بخش دوم:

برنامه عملیاتی ترویج کار آفرینی

۱. هدف کلی: توسعه و ترویج فرهنگ کار آفرینی

۱.۱. اهداف اختصاصی:

- ۱.۱.۱. تلاش در جهت توسعه فرهنگ سازی کارآفرینی مبتنی بر ارزشهای ایرانی - اسلامی به منظور تعالی و شکوفایی جامعه.
- ۱.۱.۲. ارتقای سطح دانش عمومی در خصوص کارآفرینی و نقش آن در توسعه فرد، سازمان و جامعه.
- ۱.۱.۳. توسعه و تقویت نگرش مثبت به کارآفرینی به عنوان یک ضرورت فراگیر.
- ۱.۱.۴. زمینه سازی به منظور ظهور و تقویت شایستگی ها و رفتار کارآفرینانه.
- ۱.۱.۵. ارتقای منزلت و جایگاه کارآفرینان در کشور.

۲. راهبردهای کلان:

- ۲.۱. برنامه ریزی و سیاستگذاری در جهت ترویج کارآفرینی با بهره مندی از ظرفیتها و قابلیت‌های موجود در کشور.
- ۲.۲. بهره گیری از قابلیت‌ها و ظرفیت‌های کارآفرینان در سطوح مختلف (ملی و استانی) در امر ترویج کارآفرینی.
- ۲.۳. توسعه و ترویج کارآفرینی با استفاده از دستاوردهای نهادهای پشتیبان کارآفرینی.
- ۲.۴. بازنگری در قوانین و مقررات با رویکرد ترویج کارآفرینی.

۳. سیاست‌ها:

- ۳.۱. اعتلاء فرهنگ کارآفرینی در جامعه و نهادینه ساختن آن در اندیشه، باور، منش و رفتار جامعه.
- ۳.۲. تعظیم و تکریم کارآفرینان و تبیین نقش برجسته آنان در رونق و شکوفایی اقتصادی و توسعه کشور.
- ۳.۳. توسعه ظرفیت‌های لازم در رسانه‌ها، نظام آموزشی کشور و دستگاه‌های فرهنگی.
- ۳.۴. ترویج روحیه خلاقیت و نوآوری و ارائه الگوهای موفق کارآفرینی.
- ۳.۵. ترویج مستمر عوامل تقویت کننده فرهنگ کارآفرینی با مشارکت دستگاه‌های دولتی، نهادهای غیر دولتی و اқشار مختلف جامعه.
- ۳.۶. بسترسازی به منظور نقش آفرینی فعال و موثر کارآفرینان در عرصه‌های مختلف تصمیم سازی.
- ۳.۷. توسعه و گسترش ارزش‌های کارآفرینی در سیاست‌گذاری‌ها، برنامه‌ها، قوانین و مقررات تنظیمی.
- ۳.۸. پرورش استعدادها در جهت شکوفایی و بروز خلاقیت‌های کارآفرینانه.
- ۳.۹. رفع عوامل بازدارنده و تدوین قوانین و مقررات هم افزا.

۴. برنامه های اجرایی

- ۴.۱. پیاده سازی «برنامه عملیاتی ترویج و آموزش کارآفرینی» توسط دستگاه‌های ذیربط
 - ۴.۲. طراحی الگوهای نظام مند، کیفی و فراگیر برای انتخاب، تکریم و بزرگداشت کارآفرینان.
 - ۴.۳. اتخاذ تدابیر لازم و مناسب برای افزایش مشارکت کارآفرینان در کشور.
 - ۴.۴. انجام اقدامات علمی، پژوهشی، اجرایی و تقنینی (قانونی) در راستای توسعه و ترویج کارآفرینی.
 - ۴.۵. الگوسازی از کارآفرینان و ترویج کارآفرینی در نزد گروه‌های هدف.
 - ۴.۶. تدوین برنامه به منظور تبیین نقش خانواده، مدارس، دانشگاه‌ها، رسانه‌ها، محیط‌های اداری و نهادهای اجتماعی در زمینه ترویج کارآفرینی.
 - ۴.۷. ایجاد ساختارهای سازمانی در جهت توسعه و ترویج کارآفرینی.
- در ادامه، اهم اقدامات لازم الاجرا، متناظر با برنامه های اجرایی تعریف شده به همراه دستگاه‌های اجرایی ذیربط، به شرح جدول شماره (۴) تعیین می گردد.

جدول ۳- اهداف، سیاست ها و خط مشی های اجرایی در بخش ترویج کارآفرینی

اهداف	سیاست ها	برنامه های اجرایی
۱. تلاش در جهت توسعه فرهنگ سازی کارآفرینی مبتنی بر ارزشهای ایرانی - اسلامی به منظور تعالی و شکوفایی جامعه.	۱. اعتلاء فرهنگ کارآفرینی در جامعه و نهادینه ساختن آن در اندیشه، باور، منش و رفتار جامعه.	۱. - پیاده سازی «برنامه عملیاتی ترویج و آموزش کارآفرینی» توسط دستگاههای ذیربط
۲. ارتقای سطح دانش عمومی در خصوص کارآفرینی و نقش آن در توسعه فرد، سازمان و جامعه.	۲. تعظیم و تکریم کارآفرینان و تبیین نقش برجسته آنان در رونق و شکوفایی اقتصادی و توسعه کشور.	۲. طراحی الگوهای نظام مند، کیفی و فراگیر برای انتخاب، تکریم و بزرگداشت کارآفرینان.
۳. توسعه و تقویت نگرش مثبت به کارآفرینی به عنوان یک ضرورت فراگیر.	۳. توسعه ظرفیت های لازم در رسانه ها، نظام آموزشی کشور و دستگاه های فرهنگی.	۳. اتخاذ تدابیر لازم و مناسب برای افزایش مشارکت کارآفرینان در کشور.
۴. زمینه سازی به منظور ظهور و تقویت شایستگی ها و رفتار کارآفرینانه.	۴. ترویج روحیه خلاقیت و نوآوری و ارائه الگوهای موفق کارآفرینی.	۴. انجام اقدامات علمی، پژوهشی، اجرایی و تقنینی (قانونی) در راستای توسعه و ترویج کارآفرینی.
۵. ارتقای منزلت و جایگاه کارآفرینان در کشور.	۵. ترویج مستمر عوامل تقویت کننده فرهنگ کارآفرینی با مشارکت دستگاه های دولتی، نهادهای غیر دولتی و اقشار مختلف جامعه.	۵. الگوسازی از کارآفرینان و ترویج کارآفرینی در نزد گروه های هدف.
	۶. بسترسازی به منظور نقش آفرینی فعال و موثر کارآفرینان در عرصه های مختلف تصمیم سازی.	۶. تدوین برنامه به منظور تبیین نقش خانواده، مدارس، دانشگاه ها، رسانه ها، محیط های اداری و نهادهای اجتماعی در زمینه ترویج کارآفرینی.
	۷. توسعه و گسترش ارزش های کارآفرینی در سیاست گذاری ها، برنامه ها، قوانین و مقررات تنظیمی.	۷. ایجاد ساختارهای سازمانی در جهت توسعه و ترویج کارآفرینی.
	۸. پرورش استعدادها در جهت شکوفایی و بروز خلاقیت های کارآفرینانه.	
	۹. رفع عوامل بازدارنده و تدوین قوانین و مقررات هم افزا.	

جدول ۴ - خلاصه فعالیت ها و اقدامات در بخش ترویج کار آفرینی

<ul style="list-style-type: none"> ➤ شفاف سازی مسئولیت‌ها و وظایف نهادهای فعال ذریبط در زمینه ترویج کارآفرینی ➤ ساماندهی باز تعریف نقش دستگاه‌ها و نهادها (اعم از دولتی و غیر دولتی) و تقسیم مأموریت آنها با محوریت ترویج کارآفرینی. ➤ شناسایی زمینه‌های همکاری مشترک و تدوین دستور العمل‌های اجرایی در تعامل با دستگاه‌های ذریبط. ➤ طراحی، تدوین و ساماندهی شاخص‌های ترویج کارآفرینی به عنوان معیاری در ارزیابی تکلیف دستگاه‌های اجرایی. 	دستگاه‌های ذریبط ^۱	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	پیاده سازی «برنامه عملیاتی ترویج و آموزش کارآفرینی» توسط دستگاه‌های ذریبط
<ul style="list-style-type: none"> ➤ برگزاری و حمایت از جشنواره های کارآفرینی و اهداء جایزه ملی کارآفرینی. ➤ تهیه و اجرای طرح کاربرد نمادها، نشانه ها و آثار کارآفرینان در معماری و شهرسازی و سیمای شهری و نامگذاری اماکن و محصولات داخلی بنام کارآفرینان برتر و نخبه. ➤ راه اندازی و تجهیز موزه و نگارستان ملی کارآفرینان برتر و نخبه. ➤ تدوین شاخص های شناسایی کارآفرینان. 	دستگاه‌های ذریبط	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	طراحی الگوهای نظام مند، کیفی و فراگیر برای انتخاب، تکریم و بزرگداشت کارآفرینان
<ul style="list-style-type: none"> ➤ استقرار نظام ویژه خدمات رسانی به کارآفرینان. ➤ بهره گیری از وجود کارآفرینان برتر ملی و استانی در هرم مدیریتی، تصمیم سازی و برنامه‌ریزی کشور. ➤ برقراری مشوق های قانونی به منظور ایجاد انگیزه و جلب مشارکت حداکثری کارآفرینان. 	سایر دستگاه‌های ذریبط	معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	اتخاذ تدابیر لازم و مناسب برای افزایش مشارکت کارآفرینان در کشور.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ تهیه و تدوین بسته های حمایتی از کارآفرینان و خیرین کارآفرینی. ❖ حمایت از صادرات جدید، فناورانه و دارای ارزش افزوده بیشتر. ❖ اصلاح نظام تعرفه‌ای کشور بر مبنای حمایت‌های تجاری کارآفرینان. ❖ بازنگری در شاخص‌های اهدای جایز صادراتی با رویکرد کارآفرینی. ❖ تسهیل بیمه صادراتی، کاهش نرخ سود بانکی و اعطای یارانه های صادراتی به کارآفرینان. ❖ حمایت از بخشهای تحقیق و توسعه. ❖ حمایت از تجاری سازی طرحهای پژوهشی، دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی. ❖ فراهم نمودن زمینه مناسب برای استفاده کارآفرینان از تجارب کارآفرینی منطقه‌ای و بین المللی. ❖ پیش بینی تدابیر لازم برای تامین بخشی از هزینه های توسعه و ترویج کارآفرینی از قبیل برپایی نمایشگاه و تبلیغات کارآفرینی توسط دستگاه‌های ذریبط. ❖ برقراری تسهیلات و حمایت های همه جانبه از کارآفرینی دانش بنیان. ❖ تسهیل شرایط فعالیت کارآفرینان در مناطق محروم. ❖ جلب مشارکت سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی به منظور تأمین منابع مالی مورد نیاز کارآفرینان ❖ ایجاد تعاونی‌هایی به منظور توسعه کارآفرینی در مناطق محروم کشور. ❖ اعطای تسهیلات یارانه‌ای به مراکز مشاوره و کانون‌های کارآفرینی. ❖ اعطای بورس مطالعاتی به کارآفرینان. ❖ پیش بینی تمهیدات لازم برای تهیه کارت امتیازی کارآفرینان. ➤ تهیه و تدوین آیین نامه مالکیت معنوی و نحوه بهره‌مندی کارآفرینان از سود حاصل از تجاری شدن ایده ها. ➤ تهیه لایحه اعطای امتیازهای خاص برای کارآفرینان برگزیده جشنواره های ملی و بین المللی. ➤ فراهم آوردن زمینه لازم به منظور بهره مندی کارآفرینان برتر از تسهیلات انجام خدمت نظام وظیفه در مراکز تخصصی و کاری مرتبط. 	سایر دستگاه‌های ذریبط	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	انجام اقدامات علمی، پژوهشی، اجرایی و تقنینی (قانونی) در راستای توسعه و ترویج کارآفرینی.

^۱ - دستگاه‌هایی که طبق مصوبه شماره ۵۰۸۷۶/ت/۳۳۹۱۳ هـ مورخ ۸۴/۸/۲۵ هیات محترم وزیران موظف به تاسیس دفاتر کارآفرینی می باشند.

<ul style="list-style-type: none"> ➤ رایزنی به منظور جذب بدون کنکور کارآفرینان برتر در دانشگاه‌ها. ➤ حمایت از شکل‌گیری انواع تشکلهای تعاونی همگن، مکمل و خوشه‌ای با محوریت اقدامات کارآفرینانه. 			
<ul style="list-style-type: none"> ➤ تولید و پخش مجموعه‌های داستانی، فیلم سینمایی، مستندهای پژوهشی از زندگی کارآفرینان برای رده‌های گوناگون سنی. ➤ تدریس دروس آشنایی با آراء و اندیشه‌های کارآفرینان برجسته در دوره‌های آموزش ضمن خدمت و سطوح مختلف آموزش متوسطه و عالی. ➤ هماهنگی به منظور برگزاری تورهای داخلی، منطقه‌ای و بین‌المللی و بازدید از دستاوردهای کارآفرینی توسط دستگاه‌های ذیربط. ➤ رایزنی به منظور راه‌اندازی صدای مشاور در حوزه کارآفرینی. ➤ ایجاد مرکز اطلاع‌رسانی، پژوهش، تجمیع و تبادل تجربیات مناطق مختلف کشور و تجارب بین‌المللی مرتبط در زمینه کارآفرینی. ➤ احیای هفته ملی مشاغل و کارآفرینی. ➤ طراحی بازیهای رایانه‌ای با محوریت کارآفرینی. 	<p>دستگاهها، نهادها، و مراجع فرهنگی و فرهنگ ساز</p>	<p>وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی</p>	<p>الگوسازی از کارآفرینان و ترویج کارآفرینی نزد گروه‌های هدف.</p>
<p style="text-align: center;">خانواده</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ تهیه کتابها و جزوه‌های مناسب جهت آشنا کردن فرزندان با کارآفرینی. ➤ تهیه بسته‌های حمایتی برای خانواده‌ها در راستای آشناسازی کودکان با کارآفرینی مادی فرزندان در فعالیتهای ابتکاری. ➤ تاسیس کارگاه‌های خانگی برای فعالیتهای علمی، ابتکاری و نوآورانه نوجوانان و جوانان بویژه در اوقات فراغت. ➤ استفاده از ادبیات داستانی برای تفهیم اهمیت کارآفرینی ➤ زمینه‌سازی برای تمرین عملی و پرورش روحیات کارآفرینی در فرزندان ➤ شرکت والدین در کلاسهای آموزشی جهت آگاهی آنان از وظایف خود نسبت به فرزندان <p style="text-align: center;">مدارس و دانشگاهها</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ تحقیق و بررسی راههای توسعه و تعمیم روحیه کارآفرینی در جامعه ➤ شناخت تعاریف، مفاهیم و مصادیق ثروتهای ملی و معرفی کارآفرینی به عنوان مهمترین آنها ➤ ایجاد مراکز مشاوره و اطلاع‌رسانی کارآفرینی جهت راهنمایی و استعدادیابی شغلی دانش‌آموزان و دانشجویان ➤ ایجاد کارگاه‌های جنبی در مدارس به منظور آموزش و ترویج کارآفرینی. ➤ اعطای بورس تحقیقی و تحصیلی به جوانان خلاق و مبتکر و نوآور در مراکز علمی، فرهنگی و صنعتی کشور ➤ اعطای امکانات، اعتبارات و تسهیلات مالی به منظور حمایت و پشتیبانی از مخترعان، مبتکران، نوآوران و کارآفرینان جوان ➤ ایجاد کانون کارآفرینان در مراکز آموزشی جهت تمرکز و هدایت فعالیتهای نو و جدید جوانان ➤ توسعه و تجهیز کارگاهها، آزمایشگاهها و کتابخانه‌های عمومی جهت تقویت دانش و تلاش علمی و شکوفایی استعداد جوانان ➤ تالیف و نشر کتب داستانی از زندگی کارآفرینان موثر در جهت ارزشگذاری کارآفرینی ➤ تهیه بروشورهای ویژه اولیا و مربیان در خصوص چگونگی ایجاد روحیه کارآفرینی در فرزندان ➤ ارائه کارگاه‌های تخصصی توسط نمایندگان دنیای کسب و کار و کارآفرینان برتر جهت انتقال تجارب و تاثیرگذاری مثبت به دانش‌آموزان و دانشجویان ➤ تنظیم برنامه جهت آشنایی دانش‌آموزان و دانشجویان با اهداف اقتصادی جامعه و تبیین نقش کارآفرینان جهت تحقق آن ➤ تنظیم برنامه جهت تمرین عملی دانش‌آموزان و دانشجویان در راه‌اندازی کسب و کارهای جدید 	<p>نهادها و مراجع ذیربط</p>	<p>وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی</p>	<p>تدوین برنامه به منظور تبیین نقش خانواده، مدارس، دانشگاهها، رسانه‌ها، محیط‌های اداری و نهادهای اجتماعی در زمینه ترویج کارآفرینی</p>

<ul style="list-style-type: none"> ➤ برگزاری کلاسهای آموزشی برای والدین در آگاه ساختن آنان از وظایف و نقش خانواده در پرورش روحیه کارآفرینی فرزندان ➤ طراحی و معرفی راههای توسعه ظرفیتهای اشتغال با توجه به توان موجود و راهبرد کارآفرینی کشور ➤ برنامه ریزی جهت بازدید دانش آموزان از مراکز کارآفرینی مختلف جهت آشنایی آنان با کارآفرینی ➤ نمایش فیلم از فعالیتهای کارآفرینانه مختلف در مدارس جهت آشنایی دانش آموزان ➤ برگزاری مسابقه میان دانش آموزان و دانشجویان جهت برانگیختن حس رقابت شایسته در مسیر کارآفرینی ➤ انتخاب کتاب سال دانشجویی از آثار تحقیقی و تالیفات علمی دانشجویان و مراکز تحقیقاتی در زمینه کارآفرینی ➤ تشکیل کارنامه کارآفرینی برای دانش آموزان و دانشجویان در مراکز آموزش رسمی ➤ برگزاری نمایشگاه از دستاوردهای کارآفرینی در محیط آموزشی ➤ برگزاری جشنواره ملی کسب و کارهای دانش آموزی ➤ انتخاب و معرفی دانش آموزان و دانشجویان کارآفرین نمونه و فعالیتهای ابتکاری، ابداعی و نوآورانه آنان 			
<p style="text-align: center;">محله زندگی</p>			
<ul style="list-style-type: none"> ➤ نصب تابلو و بیلبردهای تبلیغاتی از کلمات قصار بزرگان جهت تشویق به فعالیتهای کارآفرینانه. ➤ برقراری ارتباط میان جوانان محل با کارآفرینان جهت آشنایی آنان با فعالیتهای کارآفرینانه. ➤ برگزاری نمایشگاههای محلی و منطقه ایی از دستاوردهای کارآفرینان. 			
<p style="text-align: center;">محیطهای اداری و شغلی</p>			
<ul style="list-style-type: none"> ➤ اهدای کتاب به کارکنان در موضوع فلسفه کارآفرینی و تجارب جهانی در این زمینه ➤ معرفی کارآفرینان سازمانی نمونه در هفته دولت و اعطای جوایز به آنان ➤ تهیه و نصب پوسترهای تبلیغی در مورد اثرهای سازنده کارآفرینی در رشد فردی و اجتماعی و تقویت روحیه کارآفرینی ➤ تشویق مادی و معنوی کارکنان کارآفرین به منظور فرهنگ سازی سازمانی ➤ برگزاری جلسات و دوره های آموزشی با حضور کارآفرینان نخبه، کارکنان و مدیران سطوح مختلف ➤ برگزاری دوره های آموزش و ترویج کارآفرینی در دوره نظام وظیفه عمومی (خدمت سربازی) ➤ تدوین ضوابط و قوانین در جذب نیروها با توجه به ویژگی ها و روحیه های کارآفرینانه آنان ➤ ایجاد بانک اطلاعاتی از آخرین ابتکارها و نوآوری های صنعتی کشور جهت بهره برداری کارکنان و متخصصان ➤ استفاده از ظرفیت کانون های کارآفرینان جهت ساماندهی ابتکارات و نوآوری های کارکنان ➤ برگزاری مسابقات میان کارکنان جهت حل مبتکرانه مشکلات حرفه ای در محیط کار 			
<p style="text-align: center;">صدا و سیما</p>			
<ul style="list-style-type: none"> ➤ تهیه و تولید فیلم داستانی و سریال از سرگذشت کارآفرینان موفق و موثر. ➤ برگزاری میزگردهای تلویزیونی جهت شناخت راهکارهای توسعه ظرفیتهای شغلی کشور ➤ پوشش خبری کافی از مراکز مشاوره و اطلاع رسانی کارآفرینی جهت اطلاع مردم بویژه جوانان. ➤ طراحی مناسبیتها و رویدادهای تقویت کننده روحیه کارآفرینی. ➤ مصاحبه با کارآفرینان نمونه جهت معرفی خروجیها و دستاوردهای کارآفرینی در سطوح فردی و اجتماعی. ➤ تهیه، تولید و پخش سرود و آهنگ در زمینه کارآفرینی و کارآفرینان و استفاده از کارآواهای محلی در این زمینه. ➤ تبلیغ کارآفرینی به عنوان عظیم ترین ثروت ملی و پشتوانه توان ملی. ➤ تنظیم برنامه های تلویزیونی جهت معرفی فعالیتهای کارآفرینانه مختلف به مردم بویژه جوانان 			

<ul style="list-style-type: none"> ➤ پخش قطعات زیبا و شیوای ادبی در مورد کارآفرینی ➤ تهیه برنامه های نمایشی از تاثیر عاقبت نگری و دوراندیشی در دستیابی به اهداف کاری ➤ ارائه خدمات مشاوره ای رادیو- تلویزیونی به جوانان برای پرورش روحیه کارآفرینی ➤ معرفی کتب مرتبط با کارآفرینی و کارآفرینان در خلال برنامه های اقتصادی ➤ تهیه فیلم های مستند از تجربیات کشورهای پیشرفته در فعالیتهای کارآفرینانه ➤ پخش جملات کوتاه در خصوص اهمیت کارآفرینی در توسعه اقتصادی - اجتماعی ➤ تولید و پخش میان برنامه های تلویزیونی در خصوص ارزش و اهمیت کارآفرینی <p style="text-align: center;">مطبوعات و نشریات</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ چاپ و نشر کتاب و مقاله در زمینه کارآفرینی ➤ اختصاص بخشی از روزنامه ها و نشریه های کثیرالانتشار به معرفی اهداف اقتصادی دولت و نقش کارآفرینان در آن راستا ➤ تبلیغ مراکز اطلاع رسانی و مشاوره کارآفرینی به مردم بویژه به جوانان ➤ تالیف و چاپ مقاله هایی در مورد وظیفه و نقش خانواده در رشد و پرورش روحیه کارآفرینی فرزندان ➤ مصاحبه با کارآفرینان نمونه و مسوولین و دست اندرکاران کارآفرینی ➤ هدایت افکار و تلقیبات عمومی در جهت تقویت انگیزه های شایسته کارآفرینی ➤ نشر ویژه نامه هایی در زمینه کارآفرینی ➤ تهیه خبر ، گزارش و اطلاع رسانی از وظایف مراکز مشاوره و اطلاع رسانی کارآفرینی ➤ مصاحبه با صاحبان نظران و کارشناسان جهت شناخت راهکارهای توسعه ظرفیتهای کارآفرینی کشور ➤ تالیف و چاپ گزارش پیرامون ویژگیها و مختصات فعالیتهای کارآفرینانه مختلف ➤ استفاده از هنر جهت ترویج و ایجاد روحیه کارآفرینی ➤ تهیه گزارش از فعالیتهای داوطلبانه و خیرخواهانه مردم در امر توسعه کارآفرینی 			
<ul style="list-style-type: none"> ➤ برنامه ریزی و فرآیند سازی ایجاد سازمان نظام کارآفرینی کشور ➤ برنامه ریزی، راهبری و نظارت بر تشکیل و توسعه نهادهای مشاوره ای کارآفرینی(ایجاد و توسعه کلینیک های کارآفرینی، خدمات اطلاع رسانی، ..) ➤ برنامه ریزی و مشارکت در توسعه نهادهای فناوری کارآفرینی(توسعه پارک- های علم و فناوری، مراکز رشد، ایجاد و توسعه مناطق ویژه کارآفرینی، ایجاد و توسعه شهرکهای فناوری، تاسیس و توسعه صندوق های غیردولتی پژوهش و فناوری کارآفرینی و غیره) ➤ برنامه ریزی، راهبری و نظارت بر تشکیل و توسعه نهادهای علمی- آموزشی کارآفرینی (توسعه واحدهای تحقیق و توسعه، توسعه دانشکده ها و دانشگاه های کارآفرینی، حمایت از تاسیس آموزشگاه های تخصصی توسط کارآفرینان، اصلاح نظام آموزش و پژوهش و غیره) ➤ برنامه ریزی، راهبری و نظارت بر تشکیل و توسعه نهادهای حمایتی از کارآفرینان(تاسیس انجمن های خیریه کارآفرینی و غیره) ➤ برنامه ریزی، راهبری و حمایت از توسعه شرکت های مادر تخصصی کارآفرینی ➤ تهیه و اجرای برنامه جامع توانمندسازی تشکل های مردم نهاد کارآفرینی و مشارکت آنها در نهادهای عالی تصمیم سازی، سیاستگذاری و برنامه ریزی 	<p>نهادهای و دستگاههای ذیربط</p>	<p>وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی</p>	<p>ایجاد ساختارهای سازمانی در جهت توسعه و ترویج کارآفرینی.</p>